

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2017
GRAAD 10

REKENINGKUNDE
MEMORANDUM

11 bladsye

VRAAG 1
TRANSAKSIE ONTLEDING

44 PUNTE

Nr.	Brondokument	Algemene Grootboek		Rekeningkundige vergelyking		
		Rekening debiteer	Rekening gekrediteer	B	E	L
1	Tjekteenblad✓	Lone✓	Bank✓	-2 400✓	-2 400✓	0
2	Kleinkasbewys✓	Handels voorraad✓	Kleinkas✓	+380✓ -380✓	0	0
3	Duplikaat faktuur✓	Debiteure kontrole✓	Verkope✓	+2 700✓	+2 700✓	0
		Koste van verkope✓	Handels voorraad✓	-1 500✓☑	-1 500✓☑	0
4	Oorspronklike faktuur✓	Toerusting✓	Krediteure kontrole✓	+9 180✓☑	0	+9 180✓☑
5	Joernaalbewys✓	Debiteure kontrole✓	Rente inkomste*✓	+70✓☑	+70✓☑	0
6	Duplikaat kwitansie✓	Bank✓	Debiteure kontrole✓	+1 800✓ -1 800✓	0	0
		Korting toegestaan✓	Debiteure kontrole✓	-30✓	-30✓	0

*of Rente op agterstallige debiteure

☑ Enige bedrag, maar die teken moet korrek wees

VRAAG 2

40 PUNTE

DEBITEURE VERSOENING

ALGEMENE GROOTBOEK VAN SOHO HANDELAARS

BALANSSTAATREKENINGE-AFDELING

Dt		DEBITEUREKONTROLE						Kt			
Sep	1	Saldo [21 370✓ - 530✓]	a/b	20 840	00☑	Sep	30	Bank en korting toegestaan	KOJ	24 380	00✓
	30	Verkope	DJ	31 920	00✓			Debiteure-afslag ✓ [980✓ + 160✓]	DAJ	1 140	00☑
		Bank (V/T) ✓	KBJ	600	00✓			Joernaalkrediete	AJ	580	00✓
		Joernaaldebite (820✓ + 800✓✓)	AJ	1 620	00☑			Saldo	o/d	29 000	00
		Kleinkas✓	KKJ	120	00✓						
				55 100	00					55 100	00
Okt	1	Saldo	a/b	29 000	00☑						

[19]

Lys van debiteure op 30 September 2017

DEBITEUR	Debiet	
S Cronje	6 500	00
P Diane [7480✓ - 200✓✓✓]	7 280	00☑
G Tloubatla [5 340✓ + 120✓]	5 460	00☑
M Shumi [1 890✓ - 90✓✓]	1 800	00☑
R Coetzee	6 760	00✓
P Moila [-800✓ + 800✓]	0	00☑
T Kgaka [*1800✓ - 300✓ - 300✓]	1 200	00☑
	29 000	00☑

[21]

OF [*1800✓ - 600✓✓]

VRAAG 3

88 PUNTE

INKOMSTESTAAT EN NOTAS

SAMANTHA VERSPREIDERS			
INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2017			
Verkope (875 000✓ – 12 600✓ – 1 500✓)	Een deel moet korrek wees	4	860 900☑
Koste van verkope (500 000✓ – 1 200✓)	Een deel moet korrek wees	3	(498 800)☑
BRUTO WINS	Kontroleer berekeninge	1	362 100☑
ANDER BEDRYFSINKOMSTE	Kontroleer berekeninge	1	44 810☑
Korting ontvang			9 280
Huur inkomste (37 570✓ – 2 890✓✓)	Een deel moet korrek wees	4	34 680☑
Oninbare skulde ingevorder✓		2	850✓
BRUTO BEDRYFSINKOMSTE		1	406 910☑
BEDRYFSUITGAWES	Kontroleer berekeninge	1	(175 950)☑
Korting Toegestaan (800✓ – 80✓✓)	Een deel moet korrek wees	4	720☑
Salarisse en lone (96 750✓ + 10 000✓)	Een deel moet korrek wees	3	106 750☑
Oninbare skulde (5 200✓ + 720✓✓)	Een deel moet korrek wees	4	5 920☑
Bankkoste (1 210✓ + 240✓✓)	Een deel moet korrek wees	4	1 450☑
Versekering (9 800✓ – 750✓✓)	Een deel moet korrek wees	4	9 050☑
Telefoon (12 560✓ + 1 000✓)	Een deel moet korrek wees	3	13 560☑
Skryfbehoeftes✓ (10 800✓ – 800✓)	Een deel moet korrek wees	4	10 000☑
Water en Elektrisiteit✓		2	14 200✓
Diverse uitgawes✓		2	5 400✓
<u>Handelsvoorraad</u> Tekort ✓ (16 300✓ + 1 200✓ – 3 000✓ – 12 000✓)	Een deel moet korrek wees	6	2 500☑
Donasies✓		2	3 000✓
Waardevermindering✓		2	3 400✓
BEDRYFSWINS	Kontroleer berekeninge	1	230 960☑
Rente inkomste✓ (2 000✓✓ + 150✓)	Een deel moet korrek wees	5	2 150☑
WINS VOOR RENTE UITGAWE	Kontroleer berekeninge	1	233 110☑
Rente uitgawe			(13 500)
NETTO WINS	Kontroleer berekeninge	1	219 610☑

[65]

HANDELS- EN ANDER DEBITEURE		
Handelsdebiteure (20 720✓ – 1 500✓✓ – 480✓ – 720✓ + 1 200✓ + 80✓) een deel moet korrek wees OF -1 200✓✓	8	19 300✓
Vooruitbetaalde uitgawes	1	750✓
Opgelope inkomste	1	2 000✓
Een deel korrek	1	22 050✓

[11]

HANDELS- EN ANDER KREDITEURE		
Handelskrediteure		45 000
Vooruitontvangde inkomste	1	2 890✓
Opgelope uitgawes	1	1 000✓
SAID - LBS	1	1 800✓
Pensioenfonds	2	750✓✓
Mediesefonds	1	720✓
Werkloosheidversekeringsfonds	2	100✓✓
Krediteure vir salarisse [✓ Enige bedrag minder as R10 000]	3	6 630✓✓✓
Een deel korrek	1	58890✓

[12]

VRAAG 4

38 PUNTE

TASBARE BATES

4.1 Totale waardevermindering op Voertuie	Antwoord
OUD $190\,000 \times 15\% \times 12/12 = 28\,500$ ✓✓	
NUUT $160\,000 \times 15\% \times 9/12 = 18\,000$ ✓✓	Een deel moet korrek wees 46 500 ☑

[5]

4.2 Totale waardevermindering op Toerusting	Antwoord
OUD $56\,000 - 5\,600 \times 10\% \times 12/12 = 5\,040$ ✓✓	
NUUT $30\,000 \times 10\% \times 4/12 = 1\,000$ ✓✓	Een deel moet korrek wees 6 040 ☑

[5]

4.3 NOTA 3 : VASTE / TASBARE BATES			
	GROND EN GEBOU	VOERTUIE	TOERUSTING
Drawaarde aan die begin van die jaar	240 000	161 500	50 400
Kosprys	240 000 ✓	190 000 ✓	56 000 ✓
Opgelope waardevermindering		(28 500) ✓	(5 600) ✓
BEWEGINGS			
Verkrygings teen kosprys	50 000 ✓	160 000 ✓	30 000 ✓
Waardevermindering		(46 500) ☑ <small>Sien 4.1.</small>	(6 040) ☑ <small>Sien 4.2</small>
Drawaarde aan die einde van die jaar	290 000 ☑	275 000 ☑	74 360 ☑
Kosprys	290 000 ✓	350 000 ✓✓	86 000 ✓✓
Opgelope waardevermindering		(75 000) ☑	(11 640) ☑

[20]

4.4.1	Dui die bedrag aan wat in die finansiële state op 30 Junie 2017 sal verskyn.	(2)
R290 000✓✓		

4.4.2	Noem die AARP beginsel wat toegepas is in Vraag 4.4.1	(2)
Historiese Koste Beginsel✓✓		

4.5	Noem TWEE interne kontrole maatreëls wat die eienaar in plek kan stel om die misbruik deur die drywer van die voertuig te verminder.	(4)
<p>Enige twee aanvaarbare punte ✓✓ ✓✓ (enige 2 x 2 = 4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Installeer 'n opsporingmeganisme (tracking device). • Verduidelik die gedragskode aan die werknemer en die prosedure indien die voertuig misbruik word. • Die bestuurder moet 'n rekord / verslag hou van kilometers wat gery word. 		

VRAAG 5
BALANSSTAAT

30 PUNTE

LIVINGSTONE VERSKAFFERS			
BALANSSTAAT OP 28 FEBRUARIE 2017			
BATES			
Nie-Bedryfsbates	Kontroleer berekeninge	1	982 180☑
Vaste / Tasbare Bates			947 180
Finansiële Bates (60 000✓ – 25 000✓)		3	35 000☑
Bedryfsbates	Kontroleer berekeninge	1	159 920☑
Voorraad (72 400✓ + 2 820✓)	Een deel moet korrek wees	3	75 220☑
Handels- en ander debiteure (14 800✓ + 3 400✓ + 3 900✓)	Een deel moet korrek wees	4	22 100☑
Kontant- en kontantekwivalente (34 100✓ + 2 500✓ + 1 000✓ + 25 000✓✓)	Een deel moet korrek wees	6	62 600☑
TOTALE BATES	Kontroleer berekeninge	1	*1 142 100☑
EKWITEITE EN LASTE			630 800
Nie-bedryfslaste			339 200
Lening: SA Bank (440 000✓ – 100 800✓)		3	339 200☑
Bedryfslaste	Kontroleer berekeninge	1	172 100☑
Handels- en ander krediteure (48 900✓ + 4 100✓ + 6000✓ + 12 300✓)	Een deel moet korrek wees	5	71 300☑
Huidige gedeelte van lening		1	100 800☑
TOTALE EKWITEITE EN LASTE	Kontroleer berekeninge	1	1 142 100☑

*Verdien metodepunt indien totale bates = ekwiteit en laste

VRAAG 6

40 PUNTE

6.1 KONSEPTE

[6]

Die onderstaande inligting is foutief, gebruik die voorsiene tabel en her-klassifiseer		
Likiditeit	Wingsgewendheid	Opbrengs
Vuurproef-verhouding ✓	Netto wins op verkope ✓	Opbrengs op ekwiteit ✓
Bedryfs-verhouding ✓	Bedryfsuitgawes op verkope ✓	
	Bruto wins op verkope ✓	

6.2. ONTLEDING EN VERTOLKING

6.2.1	Bereken winsopslag %	(3)
$\frac{585\,000 \checkmark}{900\,000 \checkmark} \times 100$ $= 65\% \checkmark$		

6.2.2	Lewer kommentaar oor die verandering in die winsopslag	(2)
Tendens ✓ syfers ✓ Die winsopslag % het verminder vanaf 70.4% in 2016 tot 65% in 2017.		

6.2.3	Bereken die % Bedryfsuitgawes op verkope vir 2017.	(3)
$\frac{440\,000 \checkmark}{1\,485\,000 \checkmark} \times 100$ $= 29,6\% \checkmark$ Aanvaar 30%		

6.2.4	Moet die eienaar tevrede wees met die % bedryfsuitgawes op verkope?	(3)
Tendens ✓ syfers ✓ Ja ✓ Die % bedryfsuitgawes op verkope het verlaag vanaf 36.5 % in 2016 tot 29,7% in 2017. OF Dit impliseer dat daar beter kontrole was oor uitgawes in 2017. ✓ (2 punte indien syfers genoem word)		

6.2.5	Bereken die solvensieverhouding vir 2017.	(4)
--------------	--	------------

$$1\ 352\ 600\checkmark : 342\ 000\checkmark\checkmark$$

$$= 3,95 : 1\ \checkmark$$

6.2.6	Bereken die bedryfsverhouding vir 2017.	(3)
--------------	--	------------

$$237\ 000\checkmark : 162\ 000\checkmark$$

$$= 1,46 : 1\ \checkmark$$

6.2.7	Bereken die vuurproefverhouding vir 2017.	(4)
--------------	--	------------

$$\frac{97\ 000}{237\ 000\checkmark - 140\ 000\checkmark} : 162\ 000\checkmark$$

$$= 0,6 : 1\ \checkmark$$

6.2.8	Lewer kommentaar oor die likiditeit van die besigheid.	4
--------------	---	----------

Aanwyser ✓ **Tendens en syfers** ✓ (2x2)

Die bedryfsverhouding het verbeter vanaf 1,3 : 1 in 2016 tot 1,46 : 1 in 2017.

Die vuurproefverhouding het verbeter vanaf 0.4 : 1 in 2016 tot 0.6 : 1 in 2017

6.2.9	Bereken die % Opbrenge op Ekwiteit vir 2017.	5
--------------	---	----------

$$\frac{198\ 600\checkmark}{\frac{1}{2}\checkmark(902\ 000\checkmark + 1\ 010\ 600\checkmark)} \times 100$$

$$\frac{198\ 600\checkmark}{956\ 300}$$

$$= 20,8\%\checkmark$$

6.2.10	Lewer kommentaar oor die opbrenge op ekwiteit. Moet die eienaar tevrede wees met sy opbrenge?	3
---------------	--	----------

Aanwyser ✓ **Syfers** ✓

Ja ✓

Die opbrenge het verbeter vanaf 13,2% in 2016 tot 20,8% in 2017.

OF

Die opbrenge is hoër as alternatiewe beleggings ✓ van 11% ✓

VRAAG 7**7.1 BTW**

7.1.1	Indirek	✓
7.1.2	14 %	✓
7.1.3	Uitset	✓
7.1.4	Nulkoers	✓
7.1.5	Vrygestelde	✓
7.1.6	Inset	✓
7.1.7	R1 000 000	✓
7.1.8	SAID	✓

[8]

7.2 Vervaardiging

7.2.1	E	✓
7.2.2	D	✓
7.2.3	B	✓
7.2.4	A	✓
7.2.5	F	✓
7.2.6	C	✓

[6]

7.3 Begrotings

7.3.1	WAAR	✓
7.3.2	ONWAAR	✓
7.3.3	ONWAAR	✓
7.3.4	WAAR	✓
7.3.5	ONWAAR	✓
7.3.6	WAAR	✓

[6]